

TAINA RIIKONEN 8.10.2020
TIEDEJULKAISEMISEN PÄIVÄ

TAIDETTA JA
TUTKIMUSTA

TEEMOJA

- ▶ tiedeviestintä
- ▶ tieteen ja taiteen yhdistäminen julkaisuissa
- ▶ taiteellinen tutkimus

TIEDEVIESTINTÄ

- ▶ tieteestä "viestimiselle" on kysyntää nyky-yhteiskunnassa
- ▶ tieteen arvostuksen huojuminen (vähättely/arvostus)
- ▶ polarisoitunut yhteiskunta, keskustelun heimoutuminen
- ▶ "onko tiedemaailma itse tehnyt oman osansa edistääkseen tieteen tulosten ymmärtämistä yhteiskunnassa?" (Erkki Karvonen, Oulun yliopiston viestinnän professori)
- ▶ tieteen ja journalismin kulttuuriset erot
- ▶ entä tiedemaailman kriittinen kanta kaikkialla tulvivaan "viestintään"?
- ▶ tieteen "vaikuttavuuden" penäämisen juuret johtavat myös Suomen Akatemian Suomen tieteen tila -raportteihin (alk. 2012) ja niissä esitettyihin huoliin

TIEDEVIESTINTÄ

- ▶ hyöty tieteelle mm. luottamuksen ja rahoituksen muodossa
- ▶ hyöty kansantaloudelle
- ▶ hyöty maan maineelle ja vaikutusvallalle
- ▶ hyödyt yksilölle. kyky pärjätä paremmin muuttuvassa maailmassa
- ▶ *Why should we promote the public understanding of science?*
(1987, Geoffery Thomas & John Durant)
- ▶ yliopiston "kolmas" tehtävä: yhteiskunnallinen vaikuttaminen

TIETEEN ITSEISARVO (JA TAITEEN!)

- ▶ entä tiedeviestintä, joka puhuisi tieteen itseisarvosta?
- ▶ entä taidepuhe, joka puhuisi taiteen itseisarvosta?
- ▶ sivistysyliopisto on kuollut, se tulisi nyt perustaa uudelleen
- ▶ tieteen ja taiteen välineellistämiseen tulisi puuttua, ei sopeutua

TIETEEN JA TAITEEN VÄLINEELLISYYDEN VAATIMUS

- ▶ hyödyt kansantaloudelle
- ▶ hyödyt maan kilpailukyvyille
- ▶ terveyshyödyt, hyvinvointi
- ▶ usein suoran operatiivista (vrt. Helke) "voiko vaikuttaa, ja miten voi vaikuttaa"
- ▶ mittaristoihin sopiminen → laadun kapeneminen hyödyn kustannuksella

TIETEEN JA TAITEEN YHDISTÄMINEN JULKAISUISSA

- ▶ "dialogisuus" - mitä se tarkoittaa? entä jos on lähinnä dekoratiivista?
- ▶ "Kuvataiteilijat tulivat tutkimusryhmiin: taide näyttää mitä tiede etsii" (otsikko HY:n nettisivulla heinäkuussa 2019)
- ▶ "taide tiivistää, kiteyttää ja popularisoi tieteen tuloksia"
- ▶ taide välineenä, renkinä, esittäjänä ?
- ▶ tässä retoriikassa tiede ja taide nähdään myös toisilleen vastakkaisina (vrt. järki/tunteet)

KYSYMYKSIÄ KIELESTÄ

- ▶ suomenkielinen tieteen ja taiteen kieli pitää tieteen ja taiteen (ja ajattelun) elinvoimaisena Suomessa
- ▶ ei ainoastaan ylläpidä, vaan myös luo uutta ajattelua ja käsitteistöä
- ▶ erityisen tärkeää nyt globaaleihin kilpailuihin suuntaavien yhteiskuntien aikakaudella

TAITEELLINEN TUTKIMUS

- ▶ 1990-luvulta, Sibelius-Akatemia, Kuvataideakatemia
- ▶ on aina ollut kiistanalaista
- ▶ terminologian poliittisuus
- ▶ taiteen ja "teorian" vastakkainasettelu
- ▶ taiteilija ei tutki omia teoksiaan, vaan omilla teoksillaan

- ▶ (Tuomas Nevanlinna, 2008, *Mustekala*)

TAITEELLINEN TUTKIMUS

- ▶ yhteiskunnallinen keskustelu
- ▶ myös muiden tieteenalojen metodologia
- ▶ sosiaalisesti vastuullinen taide
- ▶ taiteen tekemisen poliittisuus
- ▶ (Mari Mäkiranta ja Eija Timonen, *Ruukku*, 2018)

TAITEEN JULKAISU

- ▶ kaunokirjallisuus pieninä painoksina
- ▶ kirjan julkaisuprosessin vaivalloisuus, suurimuotoisuus (vrt. Antti Nylénin lausumat)
- ▶ pienet julkaisut: vastavoima suurten volyymien vaatimukselle
- ▶ prosessin näkyminen, muistiinpanot

RADIKAALEJA EHDOTUKSIA

- ▶ vähemmän tieteen ja taiteen "dialogeja"
- ▶ ei dekoratiivista taidetta tieteen popularisoijaksi
- ▶ enemmän monimuotoista itseisarvoista taidetta, ja enemmän monimuotoista itseisarvoista tiedettä ja eri paikkoihin, eri muodoissa—> rinnakkaisjulkaisuja
- ▶ diversiteetin säilymistä tulee vaalia, erilaisia ontologioita, erilaisia epistemologioita, erilaisia taiteen ja tieteen kieliä
- ▶ kuvittelukyvyn tulisi säilyä moninaisena, monipuolisena
- ▶ suomen kieltä tulee käyttää paljon enemmän, uutta tieteen ja taiteen käsitteistöä on luotava suomeksi

**KIITOS
KUUNTELUSTA.**

riikonentaina1@gmail.com